

## **1. Observa a gráfica (Réxime demográfico)**

### **a. Define réxime demográfico**

O réxime demográfico é o modelo que describe o comportamento da natalidade, mortalidade e crecemento natural dunha poboación nun período determinado. En España distínguense tres grandes réximes: antigo, transición demográfica e moderno.

### **b. Transición demográfica (1900-1975)**

- Natalidade: mantense alta nun primeiro momento
- Mortalidade: descende progresivamente por melloras médicas e sanitarias
- Crecemento natural: elevado

Inclúe o baby boom dos anos 60 (1963-1977).

### **c. Relación coa situación actual e expectativas de futuro**

España está en pleno réxime demográfico moderno:

- Taxa de natalidade moi baixa ( $\approx 6\text{‰}$ )
- Taxa de fecundidade arredor de 1,1-1,2 fillos por muller
- Crecemento natural negativo
- Forte envellecemento (máis do 20 % maiores de 65 anos)

Segundo as proxeccións, continuará:

- O descenso da natalidade ata 2030
- O aumento da mortalidade polo envellecemento
- A dependencia da inmigración para manter o crecemento real

## **2. Mapa densidade poboación en España:**

- a. Mapa temático que representa a distribución territorial da poboación e os seus contrastes.
- b. Análise: A distribución da poboación en España é moi desigual: concentración na periferia (litoral mediterráneo, Madrid, illas)/ interior pouco poboado.
- c. Causas:

Causas históricas:

- Éxodo rural (séculos XIX-XX)
- Industrialización periférica (País Vasco, Cataluña, Madrid)
- Migracións cara áreas industriais

Causas actuais:

- Desequilibrios económicos
- Atracción das áreas dinámicas
- Chegada de inmigración internacional

- d. Relación coa España baleirada: refírese ás zonas rurais do interior que perderon poboación tras o éxodo rural. Características:
- Envellecemento acusado
  - Baixa natalidade
  - Crecemento natural negativo
  - Perda de servizos básicos

### 3. Análise da pirámide de poboación

1. Introducción: Pirámide de poboación que representa a estrutura por idade e sexo de España.
2. Análise:
  - a. Estrutura por idades
    - Base estreita → baixa natalidade
    - Centro ancho → xeración do baby boom
    - Parte superior ampla → envellecemento

Hai máis persoas maiores de 65 anos (20 % aprox.) e só un 12-13 % menores.

- b. Estrutura por sexos
  - Nacen máis nenos ca nenas
  - Na idade avanzada predominan as mulleres
  - Maior esperanza de vida feminina

### 3. Conclusión: Pirámide regresiva ou de bulbo:

- Base máis estreita que o centro
- Sociedade envellecida
- Crecemento natural negativo

### 4. Futuro:

- Tasas de natalidade moi baixas
- Aumento da esperanza de vida e taxas de envellecemento; aumento da taxa de dependencia; maior presión sobre pensións e servizos sanitarios...

### 4. Comentario do mapa temático: orixe provincial da emigración española a Europa (1962-1985)

- a. Intro: trátase dun **mapa temático de carácter demográfico**, concretamente un **mapa coroplético por provincias**, no que a intensidade da cor representa o volume de emigrantes cara a Europa entre 1962 e 1985. Representa a **emigración exterior española cara a Europa**, especialmente cara aos países industriais de Europa Central e Occidental, no contexto do chamado *boom* económico europeo de posguerra.
- b. Análise do mapa: amosa fortes contrastes.
  - Áreas con maior emigración
  - Galicia
  - Interior peninsular (Castela e León, Extremadura, parte de Andalucía)

Estas zonas presentan valores elevados debido a: estrutura agraria tradicional (minifundio en Galicia, latifundio en Andalucía e Extremadura), baixa industrialización, exceso de poboación rural, escasas oportunidades laborais, tradición migratoria previa (especialmente en Galicia).

- Áreas con menor emigración
- Zonas industrializadas: Cataluña, País Vasco, Madrid.
- Áreas costeiras máis dinámicas economicamente.

Estas rexións ofrecían emprego na industria e no sector servizos, actuando como focos de inmigración interior en lugar de exportar poboación.

c. Comentario: causas da emigración/ consecuencias/ período histórico (1962-1985):

a. Período histórico (1962-1985):

- Entre 1960 e 1973 prodúcese o momento de maior intensidade migratoria: o **desenvolvemento económico europeo posterior á Segunda Guerra Mundial**, o **tardofranquismo** en España, etapa na que se produce un forte éxodo exterior.
- Nos primeiros anos da Transición o fluxo diminúe progresivamente debido á crise do petróleo de 1973 e á mellora económica española. Coa crise os países receptores restrinxen a contratación de man de obra estranxeira.

b. Causas económicas (fundamentais)

- Forte crecemento industrial en Europa occidental tras a Segunda Guerra Mundial.
- Necesidade de man de obra nos sectores industrial, mineiro e da construción.
- Atraso económico durante o franquismo. Industrialización insuficiente aínda co Plan de Estabilización de 1959.
- Baixos salarios e desemprego no medio rural español.

c. Causas demográficas e sociais

- Elevado crecemento natural en España nas décadas anteriores.
- Busca de mellores condicións de vida. Liberdades.
- Redes migratorias xa establecidas.

c. Consecuencias

Para España (zonas emisoras)

- **Envellecemento demográfico** nas provincias emigrantes.
- Perda de poboación nova e activa.
- Desequilibrios territoriais máis acusados.
- Envío de remesas económicas, que melloraron o nivel de vida de moitas familias.
- Redución da presión sobre o mercado laboral español.

Para os países receptores

- **Rexuvenecemento da poboación activa.**
- Cobertura da demanda de man de obra en sectores pouco cualificados.
- Crecemento económico sostido.

- Formación de comunidades españolas no exterior.

#### d. Conclusión

O mapa reflicte un **movemento migratorio masivo de carácter económico**, resultado das desigualdades de desenvolvemento entre España e a Europa industrializada e o atraso socioeconómico que vivía a España do franquismo. A emigración concentrouse nas provincias máis rurais e menos industrializadas, contribuíndo a profundar os desequilibrios territoriais e demográficos internos, ao tempo que favoreceu o crecemento das economías receptoras. Este fluxo migratorio rematou coa crise económica de 1973.

## 5. Definicións